

in kam pripeljati, če bi te svoje imenitne dolžnosti do svojega naroda ne spolnovali. Za Boga, domovino in za cesarja naj vedno plami naše serce in vnema mladino našo!

Nauk v branji v srednjem in višjem razredu ljudskih šol.

(Dalje.)

Naglasujemo pa, če potisnemo glas, in zlog, besedo ali stavek zmed drugih bolj krepko povzdignemo. Kadar se glas krepkejše povdari, se povzdigne, — pri nenaglašeni besedi pa pade. Vprašavni in klicavni stavki se drugače izrazujejo kakor povedavni.

Sploh velja zastran naglašanja to le pravilo: Razumi in občuti, kar bereš, in boš prav naglaševal!

Privednosti in občutku bravcovemu mora biti pripuščeno, da slehernikrat more prevdariti in razsoditi, kam da hoče obračati pozornost poslušavcovo. Naglašanje se tedaj ne more naučiti po gramatičnih vodilih, ker ne veljajo povsod; in ko bi tudi povsod enako veljale, ne moremo tirjati, da bi se jih že otroci tako hitro prisvojili. Naglaševanje se mora tedaj vaditi po drugih pripomočkih, od katerih bomo kmali še govorili.

Koliko časa naj se pri ločnicah z glasom preneha, se že more bolj določno naznaniti, dasiravno se tudi tukaj manj more spoznati po vodilih, kakor če se učenci prav vadijo in napoljuje, da razumejo, kar berejo.

Pri ločnicah včasí glas pada, včasí se povzdiguje, včasí pa mora tako rekoč viseti ali stati. Pri piki glas pada, da se primerno vé, da je misel končana in da naj glas nekoliko počije. To velja tudi pri nadpičji, toda nekoliko manj. Pri dvo-pičji in pri vejici glas navadno obvisí ali obstoí, dasiravno se tudi pri vejici pripeti, da se glas povzdigne ali zniža, vendar se takrat glas ne sme tako povzdigniti kakor pri prašaji, tudi se ne sme tako znižati kakor pri piki. Pri prašanji in klicanji se glas povzdigne, dasiravno se to vravnuje po zapopadku v različni meri in izrazu. Otroci na te dve ločnici dostikrat premalo porajtajo, tudi če že znajo zadosti prav brati. Učenci se večkrat pri učeniku in součencih sramujejo, da bi čutila, ktere

so v takih stavkih, primerno izrazovali; naj se tedaj bolj po izgledih napeljujejo in oserčujejo, da prav občutljivo berejo.

Poglejmo tedaj! ktere napake so rade v obče in posamezno pri naglaševanju, — kako se odvrtačujejo in odpravljajo, in kako se napeljuje do pravega in pametnega naglaševanja.

Dobremu naglaševanju ravna nasproti, kdor prenizko ali tako bere, kakor da bi godel, ali kdor preveč glasno in previsoko bere. Poslednje se morda naj bolj pogosto nahaja. Oboje, posebno pa poslednje, obtežuje, da se glas ne more premenjevati, zviševati in zniževati, in pripelje k jednoglasnosti ali monotonu. To je toliko neprijetnejše, ako zvišani navkreber izpeljani glas pri vsaki piki kar na enkrat pade. Ako se pesmi tako berejo, jih človek poslušati ne more. Večkrat se sliši, da se glas enako valovom zmirom povzdiguje in znižuje, in na zapadek in ločnice se nič ne porajta. V spodnjem razredu, kjer otroci besede in gole stavke pobirajo, se navadijo zopernega enoglasnega branja, ker zloge v besedi in besede v stavku enakomerno izrekujejo. Tako postane glas tudi za naprej okoren in nevreten. Če pa vendar tako napčno naglaševanje ni splošno v šoli, se pa vendar vselej primeri, da imajo posamezni učenci to napako.

(Dalje prih.)

Tečno učilo.

K a z a v n i p o d u k.

Prebivališčina okolica.

S n o v a. Vert, polje, njiva, travnik, steza, cesta, gojzd, hrib, gora, dolina, studenec (vir, vrelec), potok, reka, mlačka, močvirje, jezero, morje.

U č b a. V vasi je večidel pri vsaki hiši vert, kateri je z zidom, z lesenim, ali z živim plotom ograjen. Na vertu se prideluje zelenjava, drevesa in tudi cvetice. Na vertu koplje vertnar z motiko in lopato, in seje seme ali sadi sadike. Kadar je suša, se mora cveticam, sadikam in drevescom prillivati, da se ne posušé. — Polje je obdelana zemlja, kjer so njive. Kaj rase vse na polji? Kdo dela na polji? Kdaj je na polji naj več dela? Kdaj je na polji veselo? Kaj polju škoduje? —